

RECENZÍÓK

Cikkismertetés: A nemzeti és nemzetközi szoptatási stratégiák tanulságai

Article review: Lessons learnt from the national and international breastfeeding strategies

Ismertető: [Virághné Horváth Zsuzsanna](#)

Doi: [10.58701/mej.16008](https://doi.org/10.58701/mej.16008)

Ismertetett cikk: Ismertetett cikk: Bóné, V., W. Ungváry, R., Juhászné Kun, J.G., Kutas, K., Gitidiszné Gyetván, K. és Gárdos, L. (2021) Nemzeti és nemzetközi szoptatási stratégiák tanulságai (Lessons learnt from the national and international breastfeeding strategies). *IME– Az Egészségügyi Vezetők Szaklapja – Tudományos Folyóirat*. 20 (1), 39–44. DOI: 10.53020/IME-2021-106

Kulcsszavak: szoptatás; szoptatási mutatók; szoptatás-támogatás

Keywords: *breastfeeding; breastfeeding indicators; breastfeeding support*

Az anyatejes táplálás biológiai norma! Ennek ellenére már nagyon régen is megpróbálkoztak ezen táplálási forma helyettesítésével: példaként említhetők az 1960-as évek, amikor az erőteljes tápszermarketing hatására jelentősen csökkent a szoptatási arány. A 70-es években azonban felismerték, hogy a mesterséges táplálás hosszútávú negatív hatásokkal rendelkezik. Ezt követően egyre több kezdeményezés született a szoptatási mutatók javítására: az anyatejet helyettesítő termékek marketingjének nemzetközi kódexe, az Innocenti Kiáltvány illetve a csecsemő- és kisgyermektáplálás globális stratégiája. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) az UNICEF-fel közösen 1991-ben indította útjára a Bababarát Kórház Kezdeményezést (BBKK), ez rendkívül komplex kritériumokat fogalmaz meg a szoptatás elősegítése érdekében, amely az elgondolás szerint megfelelő ellátási gyakorlatok révén valósulhat meg.

A szoptatást támogató nemzetközi kezdeményezés (World Breastfeeding Trends Initiative – WBTi) 5 indikátoros szempontrendszert dolgozott ki a csecsemő- és kisgyermektáplálás globális stratégiai célkitűzéseinek folyamatos ellenőrzésére. Az indikátorokhoz kapcsolódó pontértékek egyértelműen rávilágítanak a hiányosságokra.

A cikk azon nemzeti szoptatási stratégiákat ismerteti, melyek sikeresnek bizonyultak a szoptatási arányok növelése terén. A szoptatás sikerességét több tényező befolyásolja, melyek gyors változásokat eredményezhetnek. Ezen tényezők közös jellemzője, hogy csak abban az esetben várható siker, amennyiben a komplex beavatkozások a rendszerszemlélet elveit követik. A komplexitás fontosságát bizonyítja többek között, hogy az indikátorok monitorozása alapján megállapítható: a Bababarát Kórházak elterje-

désével nem nőtt a szoptatás időtartama, bár az első életórán megkezdett szoptatások száma emelkedett.

Egyes kutatások arra is rávilágítottak, hogy ugyanazon intézkedések nem azonos hatást értek el a fejlett és a fejlődő országokban. Brazília több területen is beavatkozott, aminek következtében a szoptatás átlagos időtartama 2,5 hónapról 11,3 hónapra nőtt. Nagy-Britanniában valószínűsíthető, hogy ezért voltak kevésbé sikeresek a pusztán az anyára irányuló beavatkozások. Kenyában viszont nagyon szép eredményeket értek el a kizárólagos szoptatás terén, mivel komplex intervenciókra került sor. Svédország több intézkedést is bevezetett, melyek révén összességében javultak a szoptatási mutatók.

A magyar szoptatás-támogatási rendszer alapját a hungarikumnak nyilvánított védőnői szolgálatok és a gyermekorvosok képezik. A védőnők már a gyermek megszületése előtt, a várandósságtól kezdve támogatják, kísérik és informálják a családokat. Nagyon fontos, hogy egyénre szabott a gondozás, bizalmi kapcsolat alakul ki a védőnő és szülők között. Jelenleg azonban nagyon kevés információt tartalmaz a szoptatásról a védőnőképzés törzsanyaga.

A szerzők foglalkoznak a magyarországi szoptatás-támogató törekvésekkel is.

Magyarországon az egészségügyi miniszter tanácsadó testületének funkcióját a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság tölti be. A cikk kitér a bizottság feladataira is, melyek megvalósításával hazánkban is javulhatnak a szoptatási mutatók. Idetartozik a családközpontú szüléset megvalósítása az egész országban, az egészségügyi szakemberek ilyen irányú képzése, illetve a mindenki számára elérhető, szoptatást támogató rendszer kiépítése.

AJÁNLÁS

Sajnálatos, hogy Magyarországon nem egységes az adatgyűjtés rendszere a szoptatásra vonatkozóan, és a WBTi szoptatás-támogató nemzetközi kezdeményezéséhez nem szolgáltatunk adatokat. Mindez komoly hiányosság, hiszen az adatbankban felhalmozott információk felhasználásával fejleszteni lehetne a stratégiákat, ha minden ország 3-5 évente felülvizsgálná és újraértékelné ezirányú tevékenységét. A nem kielégítő adatgyűjtő rendszer miatt nincsenek pontos adataink a szoptatásra vonatkozóan. Egy megfelelő szisztéma kidolgozásával, a védőnők szoptatással kapcsolatos ismereteinek bővítésével, a védőnő-hallgatók laktációs képzésével javulhatnak a szoptatási mutatók. Mindezek mellett nyilvánvalóan szükség lenne több, komplex intézkedés bevezetésére is.

HIVATKOZÁSOK

Bóné, V., W. Ungváry, R., Kutas, K., Juhászné Dr. Kun, J.G., Gitidiszné Gyetván, K., Gárdos, L. (2021) Nemzeti és nemzetközi szoptatási stratégiák tanulságai. *IME*; 20(1):39-46. DOI: <https://doi.org/10.53020/IME-2021-106>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Virághné Horváth Zsuzsanna
Széchenyi István Egyetem, Győr
zsuzsalakt@gmail.com

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2024. 06. 07.
Elfogadva: 2024. 09. 26.
Megjelentetve: 2024. 12. 18.

Copyright © 2024 Virághné Horváth Zsuzsanna. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licensszerződés alapján.